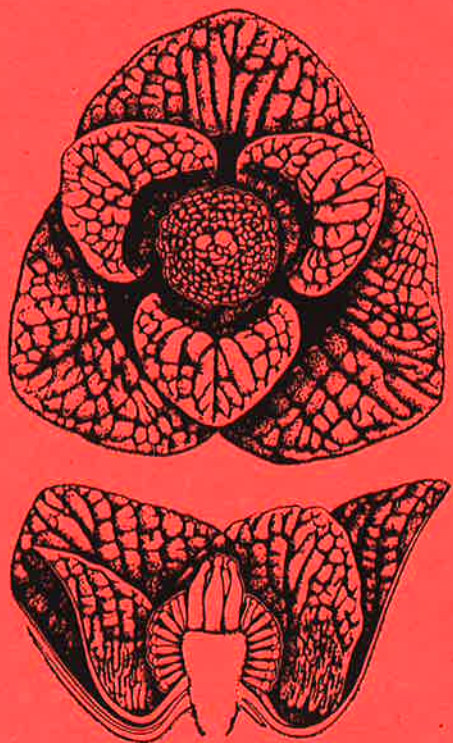

De
VRIENDEN van de PLANTENTUIN
GENT

driemaandelijks tijdschrift
zeventiende jaargang
nr. 1 maart 1998

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks tijdschrift
zeventiende jaargang
nr. 1 maart 1998
ISSN 0777 - 8821

Inhoud

Redactioneel(tje)	2
Blikvanger én delicatessse : <i>Asimina triloba</i>	3-7
De zoete revolutie	8-11
Groene Galliërs te Destelbergen	12-14
Eetbare, giftige of ongenietbare paddestoelen (2)	15-21
Lidgeld 1998	22
Agenda 1998	23-26
<i>Iris foetidissima</i> 'Lutea'	27-29
Op zoek naar ...	30-32
Bedreigde orchideeën. Deel 1. Inleiding	33-35
Steengroeven	36
De Thiérache en het brongebied van de Oise	37
Herkenrode, Winksele, en Kruidtuin	38
Lentebloei in arboretum "Het Leen"	39
In de naam van de roos ...	40
Tentoonstellingen 1998	41-44
Lentebeurt & Plantenruildag	45
Lezersforum	46-47
Colofon	48

Redactioneel(tje)

Beste lezers,

Dit verhaal begint zich te gedragen als een klassieke openingszin van sommige romanreeksen (bekend van enkele detective-serials) : dit voorwoord wordt geschreven (nu ja, geschreven ...) op een zondagnamiddag, terwijl het buiten regent en een hoogst onaangename kille wind het tuinwerk onmogelijk maakt.

Goed, op een late februari-zondag is dat allemaal wel normaal, en ondanks het hunkeren naar uitschietende knoppen allerhande : het is nog te vroeg, heb nog wat geduld !

Bij wijze van compensatie (sublimatie ?) wordt een foto-album met beelden van de tuin doorgenomen, maar dit gebeuren werkt eerder stimulerend op het ongeduldig verlangen naar ...

Een andere klassieker : schrijvers aller streken, mijn beste dank voor uw talrijke al of niet gesolliciteerde bijdragen. Mijn map is vrij goed gevuld, en voor de komende nummers zie ik niet meteen problemen opduiken.

Blijf echter alert, en gebruik uw pen (of moderne uitvoeringen daarvan) om uw goede ideeën en opmerkingen en commentaren en verslagen van uitstappen enz. voor het nageslacht te bewaren.

Een aantal van uw bijdragen bevinden zich in de reservemap, en zullen op een passend moment in een later nummer worden ingepast. Het niet meteen verschijnen mag u niet interpreteren als een afkeuring !

Tenslotte wil ik hier even melden dat snelle jongens (en meisjes) mij kunnen bereiken op volgend email adres

Paul.Goetghebeur@rug.ac.be.

(Hoewel ook deze weg niet altijd even vlot loopt, nietwaar ?)

Uw redacteur,

Blikvanger én delicatessen : Asimina triloba

Marc LIBERT & Koen CAMELBEKE
Plantentuin

Lente in zicht ! Hoog tijd om ons programma 'Plant van het Jaar' op punt te zetten.

Onder impuls van Ingrid Verdegem, stilaan vast auteur van ons tijdschrift, en omdat u er ook wel door zal gecharmeerd zijn, kozen we voor 'Rozen' als thema van het jaar. We plantten een kleine verzameling oude rozen in de tuin, planden een daguitstap met rozenkwekerij- en rozentuinbezoek, en er komt dit late voorjaar een themanummer over 's werelds meest bewonderde bloem.

Omdat al dat rozengeweld zich voornamelijk concentreert rond de maand juni (rozenmaand op de scheurkalender) hadden we nog de handen vrij om in dit lentenummer en later in het herfstnummer een minder bekende hoogheid voor te stellen : ***Asimina triloba***.

Achter deze welluidende naam deze keer geen vaste plant, maar een heuse, weze het kleine, boom.

Het verhaal start in 1980 met het kiemen van 3 zaden bij het etiket "*Asimina triloba*, Morton Arboretum, U.S.A." De zaden zelf waren verzameld van een in het wild groeiende moederplant. *Asimina triloba*, ook papaw of pawpaw genoemd, behoort tot de Annonafamilie (wetenschappelijke naam : Annonaceae).

Plantkundigen spreken over een familie met pantropische verspreiding. Dit betekent dat vertegenwoordigers van deze grote plantenfamilie (meer dan 2000 soorten!) in de tropen van zowel Midden- en Zuid-Amerika, Centraal-Afrika en Azië te vinden zijn. De meeste soorten komen voor in laagland-regenwoud. Zo is die plantenfamilie bijvoorbeeld zeer algemeen in tropisch West-Afrika, maar in de iets hoger gelegen savannes vinden we bijna geen Annonaceae meer terug. Wanneer we dus soorten behorende tot de Annonafamilie willen ontmoeten, moeten we ver reizen of op zoek gaan in tropische serres...

Fig. 1. *Asimina triloba* L. Bloeiende tak, met enkele ontluikende bladeren. (Index Seminum 1992-93. The Morton Arboretum)

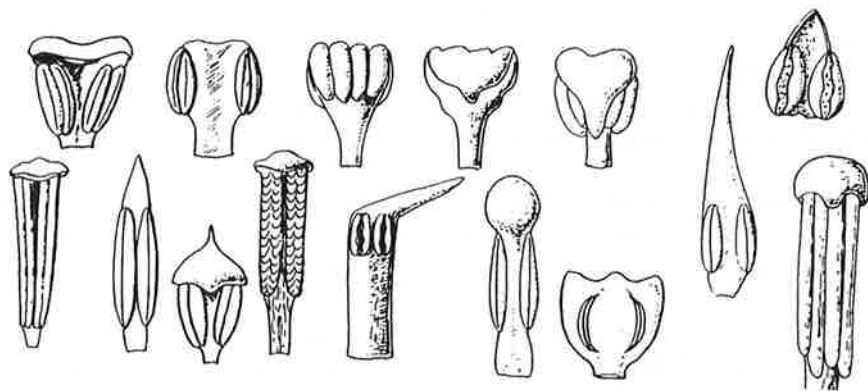

Fig. 2. Meeldraden bij diverse soorten Annonaceae. (Hutchinson J. 1969. Evolution and Phylogeny of Flowering Plants)

Echter, één geslacht reikt tot het oosten van Noord-Amerika (het gebied van de Grote Meren, Michigan) en heeft dus geen nood aan broeierige warmte en hevige onweders : het geslacht *Asimina*. Vandaar dus dat we *Asimina triloba* bij ons buiten kunnen kweken (wat opvallend weinig gebeurt) en dat we zelfs van de lekkere vruchten kunnen genieten. Maar laten we verder gaan met ons verhaal.

Een jaar later worden de jonge *Asimina*'s aangeplant op de pas vernieuwde systematiek van de tweezaadlobbigen. Ze krijgen er een plaats bij de nauwverwante *Magnolia*'s. Tien jaar na het kiemen zijn de boompjes nauwelijks anderhalve meter groot. Er zit geen schot in.

Enige jaren later, mogelijks 1993 of '94, botsen we op de eerste bloemen. Ze hangen stevig aan de jonge twijgen van het voorgaande jaar en openen half april, net voor het ontluiken van het blad. De kleur is heel apart : sommigen noemen het somber, anderen vinden het nobel : bruin-rood (maroon zoals de Engelsen het in één woord gezegd krijgen). De bloemen zijn niet alleen qua kleur uitzonderlijk, ze zijn ook drietallig (een kenmerk eerder typisch voor éénzaadlobbigen) : drie kelkblaadjes en twee kransen van drie kroonblaadjes. Ze zijn klokvormig en halen een diameter van 3 tot 4 centimeter. Per bloem zien we een massa meeldraden. Ze zijn vreemd van vorm, maar dat is niet uitzonderlijk in de Annonafamilie zoals u kunt zien op bijgaande figuur (fig. 1). De vruchtbeginsels bestaan uit een zestal niet-vergroeide vruchtbladeren zodat we dus in het beste geval, na bestuiving en bevruchting, een vrucht met zes grote deelvruchten krijgen.

En inderdaad, in 1995, na 15 jaar, wordt uiteindelijk ons geduld beloond. Hoog in één exemplaar bengelen enkele eetbare vruchten. Van vorm als een aardappel maar groen als notenbolsters : exotisch aandoend. De oogst van 1996 bedroeg 5 kg, waarbij dient vermeld dat slechts 2 van de 3 bomen droegen. 1997 leverde nog meer en grotere vruchten, weer op dezelfde twee exemplaren.

Uit de literatuur weten we dat kruisbestuiving aangewezen is maar waarom lukt het die ene boom dan niet ? Bloeit hij vroeger of later ? Deze lente kijken we het zeker na.

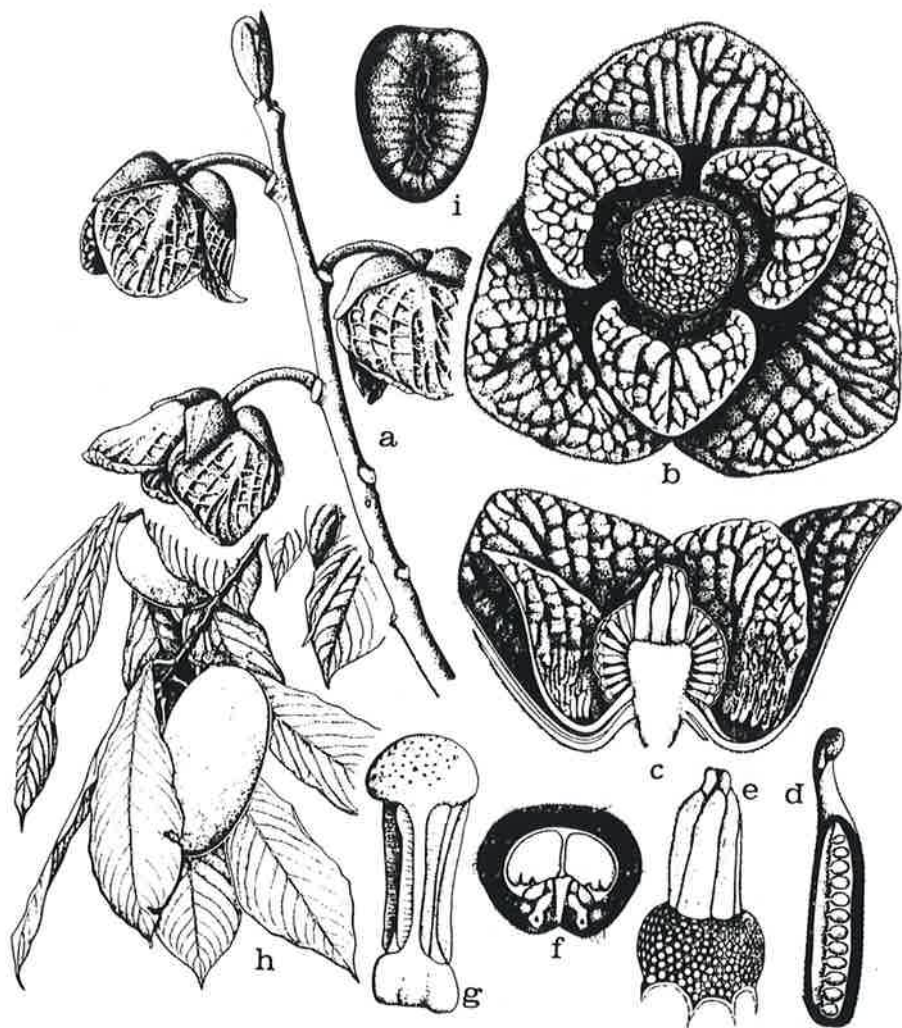

Fig. 3. *Asimina triloba* L.

A : tak met 3 bloemen. B : bloem, vooraanzicht. C : bloem, overlangse doorsnede. D : 1 vruchtblad, overlangse doorsnede. E : top van bloemas, met littekens van talrijke meeldraden, en centraal de vrije vruchtbladen. F : vruchtblad, dwarse doorsnede. G : meeldraad. H : tak met vruchten. I : zaad. (Cronquist, A. 1981. An integrated system of classification of flowering plants)

Cherimoya, Zuurzak, Suikerappel en Pawpaw, allemaal eetbare vruchten uit de Annonafamilie. De klinkende namen van deze vruchten laten we nu reeds vallen, maar meer informatie over deze vruchten houden we tot het najaarnummer. Een passend onderwerp voor de herfst, zo dachten we.

Het moet gezegd dat de groeiachterstand van de tachtiger jaren snel is ingehaald. Nu meten de bomen 4 meter en ze zien er allesbehalve volgroeid uit. De stam is een echte spil met daarop onder een elegante hoek de soepele takken geplaatst. Het is trouwens bekend dat, in tegenstelling tot het hout van Annonaceae, de jonge twijgen van verschillende Annonaceae gebruikt werden (worden ?) als zogenaamd 'lancewood'. Dit betekent dat de soepele twijgen dienen voor het maken van bijvoorbeeld bogen, vislijnen, en alles wat soepel moet zijn en natuurlijk niet mag breken.

Dat ze het nu naar hun zin hebben merken we aan de vele uitlopers die tot meters ver doordringen. Rijzige jonge *Asimina's* verschijnen alom.

Voor de liefhebbers vatten we nog even samen :

Asimina triloba :

- een kleine, aparte boom, uitlopervormend
- naaktbloeier met frappante bruinrode bloemen
- subtropisch aandoend blad : lang (15-30 cm!) en breder aan de top dan in het midden van het blad; prachtig geel verkleurend in de herfst
- bijzondere aromatische vruchten met talrijke gebruiks-mogelijkheden.

De zoete revolutie

Hendrik DE ROCKER
Bosdreef 92, 9080 Lochristi

Misschien is dit voor u al geen nieuws meer, maar voor al die anderen is het volgende -hopelijk- toch niet oninteressant. We zijn namelijk een keukenkruid rijker ! En wat voor één : *Stevia rebaudiana* Bertoni (Compositenfamilie).

Deze *Stevia* (één van de 230 soorten uit dit Amerikaanse geslacht) is een plantje afkomstig uit Paraguay. Het staat er bekend als "het zoetste van de jungle", en het doet haar bijnaam alle eer aan, want het is 300 keer (!) zo zoet als suiker. Deze plant bevat een diterpeenglycoside (stevioside), die bijzonder zoet smaakt. Deze geeft echter geen calorieën af, en we moeten dus niet vrezen voor (alweer) enkele kilootjes bij...

Hier volgen negen "sterke" argumenten voor de degelijkheid van *Stevia rebaudiana* (fide Prof. J. Geuns, KUL) :

1. Het is een volledig natuurlijk product.
2. Diterpeenglycosiden worden niet gemetaboliseerd, vandaar : geen extra calorieën.
3. De blaadjes (met de zoetstof) kunnen in hun natuurlijke vorm of gedroogd worden gebruikt.
4. Slechts kleine hoeveelheden zijn vereist.
5. Geen enkel deel van de plant is giftig.
6. De zoetstof is hittebestendig tot 200 °C.
7. Er zijn geen bij- of nasmaken. De kenmerkende smaak is vergelijkbaar met die van zoethout.
8. Het extract van deze *Stevia* is smaakversterkend.
9. De zoetstof is niet schadelijk voor de tanden, en lijkt zelfs cariës tegen te gaan.

Als het dan werkelijk een zo bijzonder plantje is, waarom horen we er nu pas van, zal u zich misschien -terecht- afvragen. Daar zijn enkele goede redenen voor.

Het is zeker niet zo dat deze *Stevia* nog maar recent werd ontdekt of bestudeerd. Deze soort werd voor het eerst beschreven door M.S. Bertoni in 1899. In 1908 werd er in Europa melding gemaakt van de zoetstoffen, en reeds in 1931 slaagde men in de uitkristallisering van stevioside.

Het is eens te meer de macht van het geld dat een rol speelde, de producenten van chemische zoetstoffen zijn met dit kleine wonder zeker niet tevreden. Zij willen vanzelfsprekend kost wat kost vermijden dat het door Jan en alleman zou worden gebruikt. Dat is dan ook de reden waarom deze *Stevia* in de USA pas in 1995 door de FDA (Food & Drug Administration) werd vrijgegeven als voedseladditief. En dat terwijl bv. de synthetische zoetstof aspartaam (die voor 10 % bestaat uit methylalkohol) wel mocht verwerkt worden in dranken e.d.m. Deze verbinding met methylalkohol kan door warmte, zoals op een warme zomerdag, gesplitst worden in het kankerverwekkende formaldehyde en diketopiperazine (aspartaam is aanwezig o.a. in Coca-Cola Light). In Japan daarentegen zijn er reeds langere tijd strenge beperkingen op het gebied van chemische zoetstoffen van kracht en daar is *Stevia* dan ook reeds langer in cultuur.

Het is de verdienste geweest van Prof. J. Geuns (hoofd van het laboratorium voor Plantenfysiologie, KU Leuven) om te beginnen met de veredeling van *Stevia*, en hij heeft zo uit planten met een gehalte van 4-8 % zoetstof veredelde planten gekweekt met een nooit gezien gehalte van 15-16 % !

Ook praktisch gezien stelt de plant weinig problemen. *Stevia* is een doorlevende plant ($\pm$ 5 jaar) die we gewoon in de huiskamer kunnen kweken. Best wordt ze opgepot in een grote bloempot met teelaarde (ze kan op arme grond worden gekweekt). De bodem moet steeds goed vochtig blijven, maar ook weer niet te nat. *Stevia* is een forse groeier, tot 1 m per jaar.

Het is aan te raden om de plant af en toe wat bij te knippen zodat een struikvorm ontstaat, zoniet gaat de plant afhangen.

Zet de plant ook zo licht mogelijk, want het zoetstofgehalte van de plant wordt hierdoor bepaald. Aangezien vooral de blaadjes zoet zijn gebruiken we bij voorkeur enkel het zachte groen.

Wanneer de stengel volledig ontbladerd is (eens u de smaak te pakken krijgt, kan u er niet meer afblijven), dan zal deze later opnieuw uitlopen en nieuwe zoete blaadjes verschijnen.

De blaadjes kunnen aan allerlei gerechten of dranken worden toegevoegd. Verse blaadjes versnippert men, en als u blaadjes wil drogen, dan stopt u enkele in een koffiefilter en laat dit geheel gedurende 2 minuten in een microgolfoven drogen. Daarna kan u de blaadjes in een koffiemolen fijn malen, en klaar !

Op medisch gebied zijn er eveneens weinig bezwaren tegen het gebruik van *Stevia*. Overdoseringen bestaan niet. Ook is aangetoond dat *Stevia* een ideale regulator is voor het bloedsuikergehalte. Diabetici kunnen zich dus volledig laten gaan.

Aan de universiteit van Brasilia is aangetoond dat diabetici die *Stevia* gebruiken hun bloedsuikergehalte met 35 % zagen dalen. Verder is *Stevia* goed voor de spijsvertering en het hart, en het voorkomt zwaarlijvigheid.

Wanneer u deze *Stevia* zelf wil uitproberen, dan kan u deze plant nog niet gaan kopen bij uw tuincentrum of de drogist om de hoek (al moet daar snel verandering in komen). Er is echter één kweker die momenteel *Stevia* op experimentele basis te koop aanbiedt : Fleurig, Veldstraat 27, Lochristi-Hijfte (omgeving van Gent) (tel. 09-353.90.30). De verkoop gebeurt enkel op zaterdag van 9 tot 12 u. Ook voor andere *Stevia*-producten en verdere informatie kan u daar terecht.

Mij rest enkel nog : snoep je gezond & eet smakelijk !

Geraadpleegde bronnen

EOS magazine 1997 (12) : 48-49.

LO magazine 1998 (februari) : 7.

Fleurig, informatiebrochure *Stevia*.

Met dank aan De H. P. Naudts & Prof. J. Geuns.

Recepten met Stevia

1. Confituur zonder toegevoegde suiker

Voeg bij 300 g fijngesneden aardbeien 20 ml water en 3 g gemalen gedroogde blaadjes. Laat doorkoken onder omroeren tot de aardbeien voldoende gaar zijn. Voeg 10 g PEC Plus toe. Laat nog 1-2 minuten opkoken. Giet de confituur in geschikte potjes, laat afkoelen, en bewaar in de koelkast !

2. Appelcompote

Kook op een zacht vuurtje 3 kg appels, 6 g *Stevia*-poeder (eventueel in een zakje laten meekoken), en een beetje water tot de appels goed gaar zijn.

3. Thee

Van een 5-6 verse blaadjes kan u een thee maken door de fijngemalen blaadjes toe te voegen aan kokend water. U kan ook enkele blaadjes fijnmalen en bij een gewone kruidenthee voegen.

Tekening van *Stevia rebaudiana* Bertoni (HONINGKRUID)®.
verkocht onder de geotrooieerde merknaam STEPA®.

Groene Galliërs te Destelbergen

Johan ROMMELAERE
Gallisch Dorp vzw
Trekweg 71, 9000 Gent

Op de grens van Sint-Amandsberg en Destelbergen realiseert de vzw "Gallisch Dorp" de reconstructie van een landbouwnederzetting uit de late IJzertijd. Het betreft een hoeve van de inheemse bevolking zoals de Romeinse veroveraars ze omtrent het midden van de eerste eeuw v.C. in onze gewesten aantreffen. Onze streken bevonden zich toen in een armere randzone van het Keltisch cultuurgebied. Kenmerkend voor het bewoningspatroon zijn kleine verspreide landbouwnederzettingen. Vaak ontstaan op dezelfde plaatsen later Romeinse villa's. De gebouwen bestaan uit een houten skelet met wanden uit vlechtwerk bestreken met leem, en een dak uit riet of stro.

Wij willen als het ware de "Oude Belgen" uit onze vroegere geschiedenisboekjes weer tot leven wekken.

Op basis van een grondplan van een ijzertijdgebouw, opgegraven door Prof. J. Bourgeois van de RUG (Vakgroep Archeologie & Oude Geschiedenis van Europa) te Kemzeke, werd een ontwerp van het hoevegebouw gemaakt. Dit werd in 1996 door een ploeg van het archeologisch park *Archeon* te Alphen a/d Rijn (Nederland), met ondersteuning van vrijwilligers van onze eigen vereniging gerealiseerd. De hoeve is een tweeschepig gebouw van 9,20 m x 4,60 m. De nok wordt gedragen door 3 nokpalen.

Sedertdien wordt gestaag verder gewerkt aan o.a. een spieker (schuurtje met verhoogde vloer), de inrichting van de hoeve, de omheiningen, een wensput met Keltische beelden, enz. Een van onze werkgroepen "*Voor de draad ermee*" probeert verschillende technieken in verband met wolbewerking en textiel te reconstrueren. Er wordt geëxperimenteerd met het plantaardig verven van wol, spinnen met een spintol, weven op een primitief staand weefgetouw, vervaardigen van kledij, enz.

De ecologische werkgroep "*De tuin van boer Suffix*" daarentegen houdt zich bezig met het ontwikkelen van een mini-ijzertijdbiotoop en het aanleggen van akkertjes voor het telen van diverse gewassen die in deze periode in gebruik waren.

Belangrijke aandacht wordt besteed aan aan verfgewassen, zoals Meekrap, Wede, Verfbrem, enz. die kunnen gebruikt worden door onze textielwerkgroep. Op het terrein wordt ook zoveel mogelijk aan natuurontwikkeling gedaan, met als doel een rijk gevarieerde inheemse flora te ontwikkelen. Wij willen tevens na verloop van tijd het tuinieren met inheemse planten aanmoedigen door zelf gekweekte planten aan te bieden.

Verdere projecten rond leder-, hout-, en metaalbewerking, pottenbakken, en houtsnijwerk zijn gepland. Wij wensen tevens een goede educatieve werking te realiseren.

Dit alles vergt veel geld en vooral de inzet van een op dit ogenblik jammer genoeg veel te kleine groep vrijwilligers. Nochtans kent het project bij een ruim publiek een grote respons.

Wenst u eens de handen uit de Gallische mouwen te steken ? Iedereen is welkom !

Er is werk op de akkertjes, natuurontwikkeling, creatief werk, publicaties, gidsen, organisatorisch werk, de bloemetjes buiten zetten, enz.

Ook u kan ongetwijfeld een waardevolle inbreng doen. Ook zijn materialen als hout, leder, inheemse planten, leem, klei, ... van harte welkom. Wie kan bv. nog textiel maken van Grote brandnetel ("neteldoek") ?

Kom in ieder geval eens kijken, of neem contact op met het secretariaat.

Secretariaat : Raymond Van Horebeek, tel. 09 - 229 2214 (voormiddag tussen 9 en 10 u).

Het Gallisch Dorp bevindt zich op het einde vande Alfons Braeckmanlaan, komende uit de richting Gent-Dampoort, op de terreinen van het gasthof 't Haeseveld. Vanuit het centrum van Destelbergen kan u de wegwijzers "Gallische Hoeve" volgen.

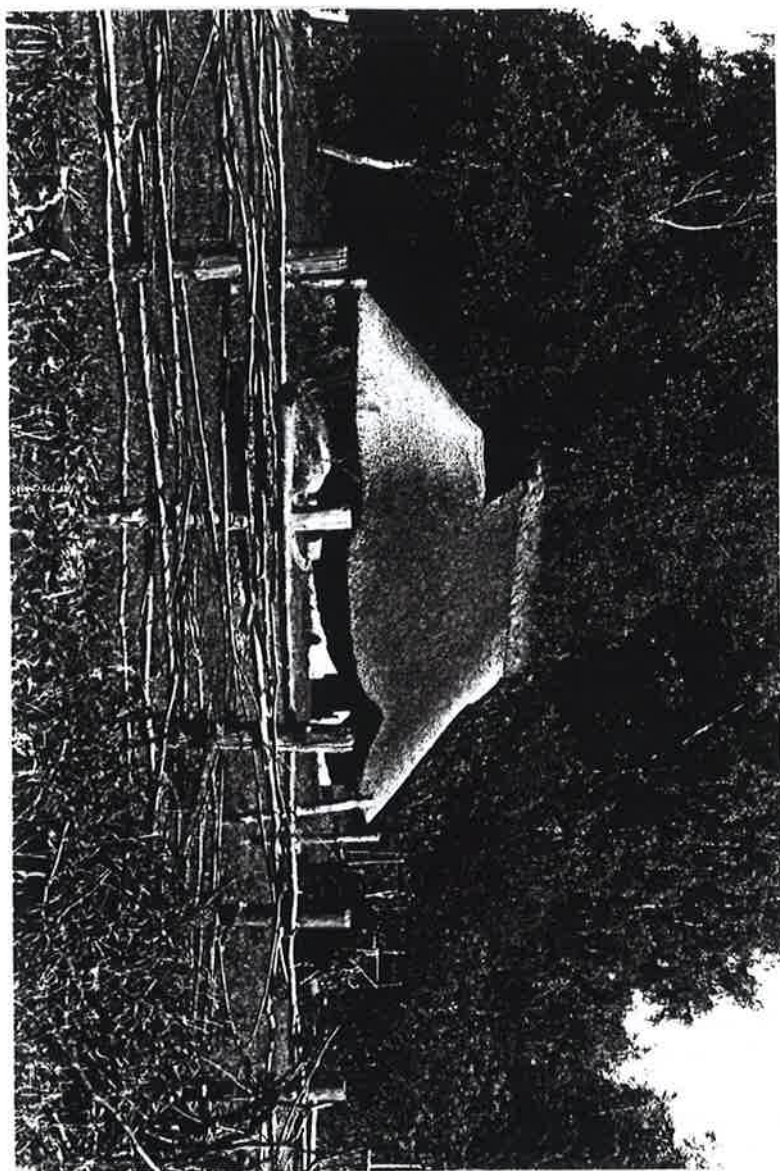

Fig. 1. De Gallische hoeve
(foto : Lieven Van Horebeek).

Marc VAN DEN HEEDE

Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische
Wetenschappen (RUG)

Vakgroep voor Toegepaste Ecologie en Milieubiologie
J. Plateastraat 22, B-9000 Gent

2. Braakrussula en Paarse schijnridder

A. Braakrussula (*Russula emetica*)

De Braakrussula behoort tot de orde van de Russulales en de familie van de Russulaceae. De paddestoel wordt van de zomer tot de late herfst zeer algemeen in alle schaduwrijke loof- en naaldbossen met drassige bodems, en vooral dan tussen het mos, aangetroffen.

De nogal breekbare hoed, waarvan de diameter van 3 tot 10 cm varieert, is in jonge toestand halfbolvormig gesloten en later uitgespreid tot ondiep ingedeukt in het centrum. De hoedrand is soms licht gegroefd. De paddestoel valt op door zijn glanzende hoedhuid die kersen- tot bloedrood is van kleur, met soms okerkleurige of witte vlekjes. Ze is gemakkelijk aftrekbaar tot aan het midden van de hoed, waarbij het zichtbaar geworden vlees roze tot soms rood gekleurd is. Bij nat weer voelt de hoedhuid plakkerig aan en na een paar fikse regenbuien gaat ze fel verbleken.

De plaatjes zijn wit, met een lichte roomkleurige schijn. Ze zijn smal aangehecht tot vrij. De sporee is wit en de breed elliptische sporen (9-11 x 7,5-8,5 μm), die aan de basis een apiculus vertonen, zijn met conische, tot 1 μm hoge wratten versierd. Deze wratten zijn deels door lijnen met elkaar verbonden, zodat een onvolledig netwerk wordt gevormd. De hogervermelde sporenornamenten zijn amyloïd, en nemen in joodreagens een blauwe kleur aan.

De witte steel (5-8 cm x 12-18 mm), die stevig en glad is, en in jonge toestand gevuld, versmalt dikwijls naar boven toe, terwijl hij naar onderen meestal licht verbreed is.

RUSSULA EMETICA

(*Braakrussula*)

Het vlees van de paddestoel heeft een scherpe smaak, die pas na enkele ogenblikken wordt waargenomen, en een branderige nasmaak, terwijl de geur zwak fruitig is.

Van deze *Russula* bestaan veel varianten, die niet altijd gemakkelijk van elkaar te onderscheiden zijn.

Zo kent men ondermeer *R. betularum*, die onder berken voorkomt, alsook *R. mairei* (de Stevige braakrussula), die men onder beuken aantreft. De beide soorten smaken eveneens scherp, maar zijn kleiner en vaak veel bleker wat de hoedhuid betreft.

De Braakrussula bevat harsachtige bestanddelen (ketonen en chinonen) met een lokale schadelijke werking op de spijsverteringsorganen. Ze werken vooral irriterend t.h.v. de slijmvliezen van de maag, zodat het rauw eten van deze paddestoel een epigastraal syndroom, gekenmerkt door braken, zal veroorzaken. Omwille van de scherpe, branderige smaak valt het echter te betwijfelen dat mensen ooit geneigd zullen zijn om deze paddestoel rauw te verorberen, zodat vergiftigingen met deze of aanverwante soorten praktisch uitgesloten zijn. Volgens bepaalde literatuurbronnen zouden de scherpsmakende gifstoffen vernietigd worden door de paddestoelen te koken, waarna de smaak eerder zoet zou zijn.

Omtrent de eetbaarheid van voorafgekookte Braakrussula's is echter weinig geweten, zodat het geraadzaam is er in elk geval af te blijven, temeer daar de natuur genoeg andere smakelijke en eetbare paddestoelen te bieden heeft.

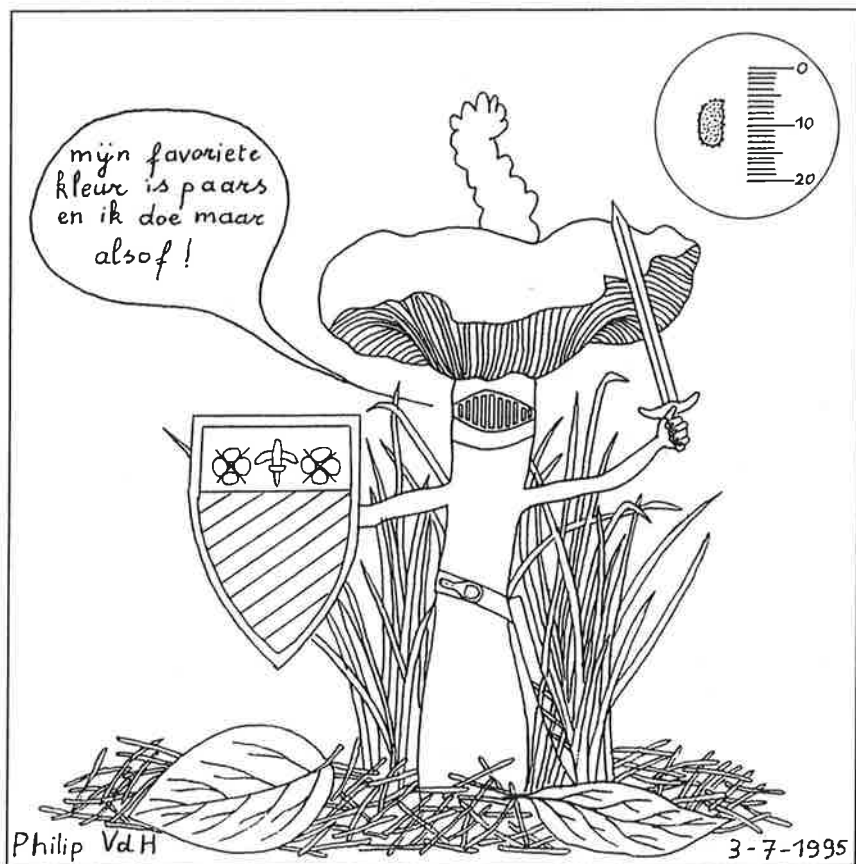
B. Paarse schijnridder (*Lepista nuda*, *Tricholoma nudum*, *Rhodopaxillus nudus*)

De Paarse schijnridder behoort tot de orde van de Agaricales en de familie van de Tricholomataceae. De paddestoel wordt zeer algemeen in de herfst en de vroege winter, als het niet vriest, in zowel loof- als naaldbossen op rottend blad- en naaldenstrooisel aangetroffen. Paarse schijnridders staan meestal in groepen of ook soms in heksenkringen. Uitzonderlijk kunnen zij echter ook in het voorjaar worden gevonden wanneer deze periode zeer koel uitvalt.

De Paarse schijnridder is een aantrekkelijke paddestoel met een vlezige hoed, die aanvankelijk violet is van kleur en later, bij het ouder worden, paarsbruinig wordt. De hoed, waarvan de

LEPISTA NUDA

(Paarse schijnridder)

diameter van 3 tot 15 cm varieert, is aanvankelijk convex met ingerolde rand. Dan wordt hij vlak-gewelfd en later ingedeukt en golvend met vaak diepe plooiën. De hoedhuid is glad en voelt vochtig aan.

De plaatjes, die dun zijn en zeer dicht opeen staan, zijn min of meer bochtig aangehecht of later ietwat aflopend en kunnen gemakkelijk van het hoedvlees worden losgemaakt. In jonge vorm zijn de plaatjes helviolet en later, bij het ouder worden, bruinviolet gekleurd. De sporee is bleek roze en de elliptische sporen ($6-8 \times 4-5 \mu\text{m}$), die van een apiculus voorzien zijn, vertonen onder het microscoop een fijn wrattig oppervlak.

De steel ($5-9 \text{ cm} \times 15-25 \text{ mm}$), die dezelfde kleur heeft als de hoed, is meestal kort, massief en vezelig. Aan de basis is hij vaak verdikt en viltig. Het witviolet vlee heeft een zachte smaak en een ietwat anijsachtige geur.

De Paarse schijnridder behoort zeker tot de top-vijftien van de culinair aantrekkelijkste wildgroeïende paddestoelen. Zijn zacht vlees en zijn milde smaak worden door velen immers geapprecieerd. Nochtans wordt aangeraden van hem zeker niet rauw te eten, alhoewel het niet helemaal duidelijk is of men hier te maken heeft met een hittegevoelige stof, die een lokale schadelijke werking op de spijsverteringsorganen uitoefent, of met 'hemolysines' die gemakkelijk bij $65-70^\circ\text{C}$ worden vernietigd en die naast hemolyseverschijnselen (bloedontleding) ook maag-darmstoornissen veroorzaken. De Paarse schijnridder kan hoe dan ook zonder problemen worden genuttigd wanneer hij onder toevoer van warmte werd bereid. Men raadt echter wel aan de vlezige steelbasis en eventueel zelfs de hoedhuid te verwijderen vooraleer de paddestoel wordt klaarmaakt.

Mensen, die in de vrije natuur zeer frequent jacht maken op de Paarse schijnridder, doen er zeker goed aan deze niet in verontreinigde gebieden of op belaste plaatsen (bosranden in de onmiddellijke nabijheid van drukke wegen of beboste terreinen in de buurt van verbrandingsovens of metaalsmelterijen) in te zamelen. Uit studies, die in een aantal Europese landen werden uitgevoerd, blijkt immers dat de Paarse schijnridder, naar analogie met bepaalde andere paddestoelsoorten, de neiging vertoont om kwik selectief te accumuleren en lood evenredig op te nemen. Aangezien de hoogste kwikconcentraties gewoonlijk in de plaatjes worden aangetroffen, wordt ook soms aangeraden deze plaatjes voorafgaandelijk te verwijderen. Er is nochtans geen enkele reden tot ongerustheid aangezien paddestoelen in

onze regionen een te verwaarlozen plaats innemen in de dagelijkse voeding.

Ook op het farmacologisch vlak biedt de Paarse schijnridder interessante perspectieven, zodat hij in de toekomst misschien ook voor medicinale doeleinden zal worden aangewend. Zo zouden extracten van deze paddestoel een uitgesproken antitumorale activiteit vertonen, terwijl zijn gehalte aan vitamine B1 hem uitermate geschikt maakt om het suikermetabolisme te reguleren en het zenuwstelsel te ondersteunen. Omwille van zijn saprofytische levenswijze kan de Paarse schijnridder gemakkelijk gekweekt worden op gefermenteerde stromijke paardenmest. Verschillende stammen zijn dan ook commercieel te verkrijgen.

Een mogelijke verwarring met paarsgekleurde gordijnzwammen is praktisch uitgesloten aangezien hun plaatjes vrij vlug een roestbruine kleur aannemen in tegenstelling tot deze van de Paarse schijnridder die hun paarse tint behouden. Daarnaast hebben gordijnzwammen uiteraard een cortina die bij de Paarse schijnridder ontbreekt. Er zijn wel enkele nauw verwante schijnridders bekend zoals *L. sordida* (de Vaalpaarse schijnridder), die kleiner is en lichter gekleurd, *L. glaucocana* (de Lila-grijze schijnridder), een veel blekere soort met een meelgeur, en *L. saeva* (de Paarssteelschijnridder), met een vleziger hoed en waarvan alleen de steel violet is gekleurd. Deze laatste soort, die ook vaak heksenkringen vormt, wordt tijdens de late herfst in weiden en op kalkrijke grond aangetroffen. Het zijn echter allemaal lekkere en goed eetbare paddestoelen, die naar analogie met de Paarse schijnridder bij voorkeur onder toevoer van warmte worden bereid.

De tekeningen zijn van de hand van **Philip Van den Heede**, Oude Dorpsweg 14, 9750 Zingem-Ouwegem (° 5-3-1985), en zijn geïnspireerd op de illustraties uit het boek 'Le Gratin des Champignons' van Georges Becker & Roland Sabatier (1986). Editions Jacques Glénat & Roland Sabatier.

Referenties

- Becker G.** (1993). Rebo Natuurgids Paddestoelen. Rebo Productions, Lisse, p. 54 en 196.
- Bresinsky A. & Besl H.** (1985). Giftpilze: ein Handbuch für Apotheker, Ärzte und Biologen. Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft mbH Stuttgart, p. 161-164.
- Cléménçon H., Cattin S., Ciana O., Morier-Genoud R. & Scheibler G.** (1981). Pilze im Wandel der Jahreszeiten. Editions Piantanida, p. 288-289 und 394-395.
- Hobbs C.** (1995). Medicinal Mushrooms, an Exploration of Tradition, Healing & Culture (2nd Edition). Botanica Press, Santa Cruz, California, p. 141-142.
- Moreau C.** (1980). Larousse Paddestoelen Encyclopedie. Uitgeverij Heideland-Orbis N.V., Hasselt, België, p. 220-221 en 279.
- Mornand J.** (1990). Présence de métaux lourds dans les champignons. Bull. Soc. Myc. Fr., 106 (1) : 31-46.
- Parisis N.E. & Van den Heede M.A.** (1992). Antimony uptake and correlation with other metals in mushroom species. Toxicol. Environ. Chem. 36 : 205-216.
- Philips R.** (1981). Paddestoelen en schimmels van West-Europa. Uitgeverij Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen, p. 99 en 113-114.
- Stamets P. & Chilton J.S.** (1983). The Mushroom Cultivator. Agarikon Press, Olympia, Washington, p. 180-182.
- Stijve T.** (1980). Enige potentieel giftige elementen in paddestoelen. Coolia 23 (4) : 92-108.
- Van den Heede M.A.** (1991). Paddestoelvergiftigingen en mycetisme. Farm. Tijdschr. België 68 (4) : 98-103.
- Verfaillie M.** (1986). Zo'n lekker paddestoelenhoekje bij mij thuis (2e druk). Uitgeverij C. De Vries-Brouwers pvba, Antwerpen/Amsterdam, p. 77 en 108-109.
- Wennig R., Wennig-Battin T. & Jungblut F.** (1977). Contamination des champignons par le mercure. In: Champignons Toxiques (A. Larcen et H. Lambert, eds). Collection de Médecine Légale et de Toxicologie Médicale, n° 106, Masson, Paris, p. 177-183.
- Zeitlmayer L.** (1977). Thieme's Paddestoelenboek. W.J. Thieme & Cie, Zutphen, p. 186 en 138-139.

In dit nummer vindt u een overschrijvingsformulier (als op uw adresetiket nog het voorbije jaar "1997" is gedrukt), waarmee u op eenvoudige wijze uw bijdrage voor 1998 kan betalen.

Met onze beste dank voor uw zeer gewaardeerde steun aan de Plantentuin !

<i>Gewoon lid :</i>	<i>300 F</i>
<i>Beschermend lid :</i>	<i>500 F</i>
<i>Steunend lid :</i>	<i>1000 F</i>

Te storten op onze bankrekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding "lid 1997".
Wil u aub de *naam en adres van het lid* vermelden, indien deze verschillend is van de betalende persoon. Beste dank !

Een *meerjarig lidmaatschap* is mogelijk, onder de voorwaarden hieronder beschreven : warm aanbevolen !

<i>Gewoon lid, 5 jaar :</i>	<i>1500 F</i>
<i>Beschermend lid, 5 jaar:</i>	<i>2500 F</i>
<i>Steunend lid, 5 jaar :</i>	<i>5000 F</i>

En tenslotte kan u lid voor het leven worden (vanaf 50 jaar)

<i>Gewoon lid, v.h. leven :</i>	<i>7500 F</i>
<i>Beschermend lid, v.h. leven :</i>	<i>12500 F</i>
<i>Steunend lid, v.h. leven :</i>	<i>25000 F</i>

U kan ons ook bijzonder goed helpen door zelf *een nieuw lid* aan te brengen, door onze Plantentuin meer bekend te maken, door met andere verenigingen hier op bezoek te komen, enz.
Men zegge het voort !

Agenda 1998

Maart

Zondag 1 maart, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thematische wandeling o.l.v. Ferdinand Cobbaut : het serrencomplex.

Zaterdag 28 maart, om 9 u, aan de ingang van de Plantentuin.
Bustrip naar twee steengroeven.
Inschrijving & informatie op p. 36.

April

Za 4 april, om 9 u & 14 u, ingang Plantentuin :
Arbeid adelt ! : Opruimingsaktie.
Informatie op p. 45.

Zondag 5 april, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thematische wandeling o.l.v. Peter Dewulf : lentebloei.

Zondag 5 april, van 9 tot 12 u : Ruildag, in het peristylum : open voor iedereen !
Informatie op p. 45.

Zaterdag 18 april, opening van de tentoonstelling *Hippeastrum* (Amaryllis) & Bolgewassen, en van de kunsttentoonstelling "Twijgen & knoppen", plantenschilderijen van Prof. L. Daels (tot zondag 26 april).
Informatie op p. 41-43.

Zaterdag 18 april : excursie naar Franse Ardennen : de Thiérache (Frankrijk) en de bronnen van de Oise (België).
Informatie & inschrijving op p. 37.

Agenda 1998

Mei

Vrijdag 1 mei, opening van de kunsttentoonstelling "Foto's uit/in de Plantentuin" (tot zondag 10 mei).
Informatie op p. 43.

Zondag 3 mei, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thematische wandeling o.l.v. Hilde Mortier : eetbare bloemen, met proeverij.

Zaterdag 9 mei, samenkomst om 18.30 u aan de Plantentuin, voor een avondbezoek aan arboretum Het Leen, bij Eeklo.
Informatie op p. 38.

Zondag 24 mei, busuitstap, met een bezoek aan het uitgestrekte domein Herkenrode te Wespelaar, een vaste-plantentuin te Winksele, en de Kruidtuin te Leuven.
Informatie & inschrijving op p. 39.

Juni

Zondag 7 juni, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thematische wandeling o.l.v. Roger Laureyns : kuipplanten.

Zaterdag 13 juni, om 9 u, samenkomst aan de Plantentuin.
Ronde van de Rozen : Van Sante & Mogensen.
Informatie op p. 40.

Maandag 15 juni, opening van de tentoonstelling Hang- en Perkplanten (tot woensdag 30 september)
Informatie op p. 43.

Zondag 28 juni, om 9.30 u, aan de ingang van de Plantentuin.
Bezoek aan de tuin van Marc Geens, te Zomergem.
Informatie in het volgend nummer.

Agenda 1998

Juli

Za 4 juli, om 9 u, ingang Plantentuin.

Arbeid adelt ! : Opruimingsactie.

Meer informatie in het volgend nummer.

Zondag 5 juli, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Thematische wandeling o.l.v. Chris De Permentier : Flora magica.

Zaterdag 18 juli, opening van de tentoonstelling Canarische eilanden (tot 2 augustus).

Informatie op p. 44.

Zondag 19 - zondag 26 juli : Gentse Feesten, met elke dag twee rondleidingen (10 u & 14.30 u), en enkele thematische wandelingen.

Nachtelijke opening : 25-26 juli.

Meer informatie in het volgend nummer.

Augustus

Zondag 2 augustus, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.

Gratis rondleiding door de gidsengroep.

Thematische wandeling o.l.v. Peter Dewulf : waterplanten.

Zondag 23 augustus, bustrip naar Bokrijk, met een bezoek aan het arboretum en het museum.

Informatie in het volgend nummer.

Agenda 1998

September

Zaterdag 5 september, namiddag : stadswandeling in Gent, met bijzondere aandacht voor groen en (stads)luinen.
Informatie in een volgend nummer.

Zondag 6 september, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thematische wandeling o.l.v. Roger Laureyns : klimplanten.

Donderdag 24 september, opening Paddestoelententoonstelling.
(tot 1 oktober)

Oktober

Zondag 4 oktober, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.
Thematische wandeling o.l.v. Hilde Mortier : kennismaken met herfstproducten, en proeverij.

November

Zondag 1 november, om 10 u, aan de luifel in de Plantentuin.
Gratis rondleiding door de gidsengroep.

December

Zaterdag 12 december, om 14 u, Algemene Vergadering.

Iris foetidissima 'Lutea'

Ingrid VERDEGEM
Duffelstraat 12, 9890 Semmerzake

Iris foetidissima 'Lutea' is een *Apogon*-Iris ("zonder baard") en en ze behoort -geheel ten onrechte- tot de minder populaire tuinplanten. Nochtans heeft deze Iris vele aantrekkelijke kanten.

Ten eerste is ze wintergroen. In de praktijk betekent het dat de donkergroene glanzende bladeren, die niet berijpt zijn zoals bij veel andere Iris-soorten, de hele winter op de plant blijven en pas bij min tien bevroren. De bladpunten worden dan dor en gelig, maar zijn makkelijk af te knippen.

Ten tweede is de plant zeer sterk, op voorwaarde dat hij met rust gelaten wordt. Laat hem op zijn favoriete plaatsje staan en hij zal vele jaren zijn best doen.

Het is ook een "trage" plant die niet woekert, en deze laatste karakteristieken samen zijn goed nieuws : je hoeft niet om de twee jaar te graven en wanhopig naar vrienden en familie te bellen om alle kinderen een goede thuis te bezorgen.

De bloemen van deze plant hebben een heel eigen charme maar zijn niet geschikt voor liefhebbers van baardirissen, bleekgeel en klein als ze zijn, maar een vreugde voor fijnproevers die niet zo van opzichtige bloemen houden.

De echte waarde van de plant zit in de wel erg spectaculaire zaaddozen, die opspringen en grote vermiljoenrode zaden tonen. Afgeknipt en gedroogd zijn ze de hele winter mooi in een vaasje. In de tuin gelaten blijven ze ook prachtig.

Deze planten worden vaak verkocht als waterplanten. En ook de RHS (Royal Horticultural Society) zegt dat ze goed gedijen in moeras- en watertuinen.

Ik kan alleen zeggen dat mijn exemplaar relatief droog staat, en ik heb nog geen klachten gehoord. Het staat gewoon onder een overhangende struikroos, dat wil zeggen in de "halfschaduw", maar in vochtige grond wordt volle zon waarschijnlijk wel verdragen. Er zijn geen speciale bodemeisen, al wordt humus op prijs gesteld.

En dan nog een ernstige waarschuwing : als u zaad wil oogsten, dan moet u de jonge zaaddozen zeer goed tegen slakken beschermen. In mijn tuin leven blijkbaar een aantal Iris-junkies, en dit jaar heb ik veel bloemen gehad maar geen zaadje gezien.

Voor de aardigheid : "*foetidissima*" (Latijn, = behoorlijk stinkend) betreft de geur van de plant, die in het Engels ook wel "roastbeef plant" genoemd wordt. Vooral de wortels laten bij kneuzing inderdaad precies deze geur vrij, maar geen nood, de geur is niet erg sterk.

De plant kan probleemloos gezaaid worden.

Laat het zaailingetje beschut maar koud overwinteren. Een koude bak is ideaal. In maart mag het in de volle grond, en dan hebt u er geen kind meer aan.

Het kan wel drie jaar duren voor het bloeit, maar een beetje (een beetje !) mest versnelt de bloeitijd soms een jaar. Als de plant binnen twintig jaar of zo te groot geworden is, kan hij zonder problemen gescheurd worden.

Veel plezier !

Fig. 1. *Iris foetidissima* L.

A : bovenste deel van een bloeiende plant met een deel van een blad. B : binnenste bloemdekblad. C : meeldraad (links) en vlakke stijl met stempel (rechts). D : doosvrucht, gesloten. E : zaden. F : volledige plant, met rizoom (naar Ross-Craig S., 1979, Drawings of British Plants).

L. HAVIK
Plantentuin, Gent

't Moest er ne keer van komen.

We - Jan en ik - konden onze reeds lang geprikkelde nieuwsgierigheid niet meer in toom houden. Wie is toch die rare meid die met een regelmaat van een Big Ben ons driemaandelijks tijdschriftje belaaft met allerlei vernuftig uitgedokterde schrijfsels.

Een ongebreidelde verbeelding speelde zijn gekende parten, om maar niet te spreken van dat hardnekkig onvindbaar viooltje - *Viola odorata*. Kortom het bleef ons allemaal zo intrigeren dat we besloten ter plaatse een kijkje te gaan nemen.

We hadden het niet onmiddellijk in de gaten, maar achter een flink uit zijn jasje gegroeide Ceder ontdekten we een heus pannenkoekenhuisje. Een leuk stulpje verdronken in een massa bloemen met in de voortuin een vermoeden van een twee vingerhoedjes groot (sic) gezellig vijvertje, met daarin toch nog voldoende plaats voor een héél assortiment waterplanten en met als klapstuk een enig mooie nimf omgetoverd door Zeus in een smetteloze witte waterlelie.

Alle aandacht opgeslorpt door al dat fascinerende merkten we niet dat achter ons de soliede voordeur, in een uitnodigend gebaar, wagenwijd openzwaaide. We konden onze ogen eerst niet geloven maar daar stond warempel in levende lijve "My Fair Lady" in hoogsteigen persoon voor ons. Jan snakke hoorbaar naar verse lucht, die was er trouwens in overvloed, en mompelde zoiets als "The rain in Spain ... mainly in the plain".

Toegegeven het is een hele sensatie Audry, in werkplunje, gedag te zeggen.

Vanuit de hal klonk "kom toch binnen, jongens" en op dat eigenste ogenblik vonden we het gebruik van de stembanden terug.

Via een lange gang bereikten we een sprookjestuin. Een golf van ondefiniceerbare geuren, waarin we toch dachten een zelfs overdag heerlijk ruikende Kamperfoelie evenals het nageuren van reeds verwelkte rozen te erkennen, zweefden ons tegemoet. Hele collecties Lelies, Hostas, Klaprozen, Blaassilene, teder roze Spireas, Scharlei, Aстранtia en zovele ontelbare andere bloemen trachtten, elk voor zich, zich zo gunstig mogelijk voor te stellen.

Wat de rozen betreft, dat is een hoofdstuk apart, daar komen we later nog wel eens op terug. Geweldig !

Dit alles stonden we gade te slaan vanop het terras waar de Heer des huizes zich zichtbaar de spijkers uit de schoenen had gewroet om het van alle niet gewenste kruiden te vrijwaren, terwijl onze nooit volprezen Gastvrouw er vol trots de resultaten van liet bewonderen.

Ooit schreef een verlichte geest "Vlamingen zijn zinnelijke mystici". Jaren heeft het geduurd vooraleer we dat gesnapt hebben, maar thans, in deze uitzonderlijke omgeving, is de volheid van dit aforisme tot ons doorgedrongen.

De zwoele basstem van Marlene Dietrich, maar wie herinnert zich die nog, was duidelijk waarneembaar in deze door hete zonnestralen overgoten zinderende oase.

Al keuvelend en kijkend her en der waren we tot aan de afsluiting, achter in de tuin, beland. Het was een ooghoogte omheining die toeliet een wijdse blik te laten glijden over het o zo mooie heuvelachtige Vlaamse landschap. Maar de ontzuivering stond ons geduldig op te wachten. Vlakbij gekomen konden we onmiddellijk over het muurtje kijken en hoe immens groot was de ontgoocheling.

Daar waar we zachte malse meersen verwachtten lagen hectaren kleurloos glimmend plasticfolie voor onze verbijsterde ogen uitgerold. Bovendien doorkerfden armdikke hoogspanningskabels het blauwe vlekkeloze uitspansel.

Erich von Stroheim met zijn legendarische "balafre" doemde voor ons op. Om te weten wie dat nu weer is (was) moet je je wenden tot de hupse meisjes uit de tijd van het "Interbellum". Die zullen je weten te vertellen hoe vreselijk die tronie wel was verminkt door een jaap aan een houw. We hebben onze teleurgestelde blikken afgewend.

Intussen had Jan de wel héél delicate taak op zich genomen om de diverse bloemen, kruiden, planten en struiken, met naam en toenaam, keurig en zorgvuldig te noteren. Bij het duizendste exemplaar gekomen heeft hij er de brui aan gegeven. Niemand kreeg het in zijn hoofd de taak over te nemen.

We bleven maar in de ban van deze symfonie van kleuren en geuren, de tuinen van Giverny benaderend.

Met enige beklemming voelden we aan dat het bezoek aan deze hof van Eden naar zijn einde liep, alhoewel helemaal uit niets bleek dat onze lieve Gastvrouw al haar Latijn had opgebruikt, verre van.

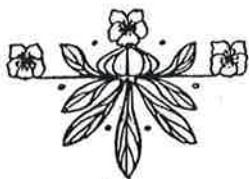
Met een "Jullie komen maar zoveel en zolang je maar will ... jullie benne altijd welkom" werd de pijn van het afscheid nemen drastisch gelenigd.

Nog éénmaal keken we de tuin in en toen pas bemerkten we een alleraardigst fonteintje dat heftig kabbelend om aandacht smeekte.

Adieu tuin, adieu fonteintje, adieu fijne Gastvrouw. Met een ruk waren we weg.

Na ettelijke pedaalslagen zei Jan, even aarzelend, "en 't Welriekend Maarts Viooltje ?".

Verdraaid : rats vergeten, nie gezien, nie gevonden. Jammer !

Bedreigde orchideeën

Deel 1. Inleiding

IUCN

vertaling : Rik NEIRYNCK
Koningin Astridlaan 159, 9820 Bottelare

Vele orchideeënsoorten zijn met uitroeiing bedreigd als direct of indirect gevolg van twee types van menselijke activiteiten :

- 1) de veranderingen of vernietiging van het habitat als gevolg van een anders gebruiken van het land, en
- 2) het wegnemen van wilde planten voor de handel.

Toch zijn niet alle soorten hierdoor op eenzelfde manier bedreigd. Enerzijds komen voor handelsdoeleinden meestal slechts die soorten in aanmerking die ofwel zeer mooie bloemen produceren of een aantal consumeerbare produkten leveren zoals salep en vanille.

Anderzijds vormt voor de meeste orchideeën het teloor gaan van het habitat veruit de grootste bedreiging. De mate waarin al deze bedreigende factoren een invloed hebben op elke orchideeënsoort afzonderlijk varieert naargelang de geografische verspreiding, specificiteit van de habitat en de grootte van de populatie (Rabinowitz et al. 1986).

Men kan over 't algemeen stellen dat hoe kleiner de geografische verspreiding en de omvang van de populatie is en hoe specifieker eisen een soort aan haar habitat stelt, des te zeldzamer de soort zal zijn. Rekening houdend met een of meer van bovenvermelde criteria kan men heel wat gekende orchideeënsoorten als zeldzaam beschouwen.

De meerderheid van de honderden *Lepanthes*-soorten hebben een beperkte geografische verspreiding en zijn vanzelfsprekende bewoners van de bergregenwouden. De meeste *Lepanthes*-soorten van op de Antillen groeien op slechts één eiland (Tremblay & Ackerman 1993), in Mexico worden 52 van de 60

Lepanthes-soorten op slechts één bergketen gevonden (Salazar & Soto Arenas 1994), toch worden hun populaties meestal door belangrijke hoeveelheden planten (individueën) bevolkt.

De recent ontdekte *Phragmipedium (Mexipedium) xerophyticum* is een goed voorbeeld van extreme zeldzaamheid (Soto Arenas et al. 1990). Een zorgvuldige zoektocht in de ene gekende vindplaats leverde slechts zeven (7) planten op. Deze soort groeit in een zeer gespecialiseerd habitat - droog struikgewas met *Agave*, *Beaucarnea*, cactussen en vele andere xerofyten (= planten die gedijen in droge gebieden) op kalksteenlagen in een altijd groen tropisch woud. De habitat op zich is zeer zeldzaam, er is dus meer exploratie nodig om vast te stellen of er in de streek gelijkaardige velden bestaan die *Phragmipedium xerophyticum* bevatten.

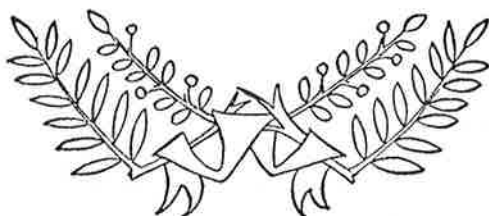
Intuïtie en ondervinding laten ons veronderstellen dat zeldzame planten intrinsiek gevoelig zijn aan uitroeiing dan de meer algemene soorten, al dan niet als gevolg van menselijk handelen. Zo zullen soorten van kleine populaties met beperkte geografische verspreiding te lijden hebben van natuurrampen (bv. vulkaanuitbarstingen, bosbranden of ongewoon strenge tussentijdse klimatologische veranderingen).

Een goed voorbeeld van dit laatste zijn de verschillende populaties van epifyten in Florida (e.g. *Epidendrum floridense*, Hagsater 1993a, b) die bijna uitgeroeid zijn ten gevolge van de strenge vorst die Florida de recente jaren teisterde. Toch komen de meeste soorten in kwestie ook elders voor [nota R.N.: gelukkig maar, dit is echter niet altijd zo, zie *Phragmipedium xerophyticum*.].

Gewoonlijk zijn de consequenties van menselijke activiteit falicanter voor zeldzame soorten dan voor de meer algemene soorten, alhoewel ook deze laatste serieus bedreigd kunnen zijn als gevolg van grootschalige habitatvernietiging en/of het buitensporig verzamelen van planten. Uitzonderingen hierop kunnen deze soorten zijn die men, rekening houdend met de genoemde criteria, als zeldzaam kan kwalificeren en die gevonden worden op ontoegankelijke plaatsen, ongeschikt voor land-ouwen of andere vormen van menselijke ontwikkeling, of in beschermde natuurgebieden.

Bibliografie

- Hagsater, E. 1993a. *Epidendrum floridense* Hagsater. In Hagsater, E. & Salazar, G.A. (eds.), *Icones Orchidacearum* 2 : pl. 133. A century of new species in *Epidendrum*. Asociacion Mexicana de Orquideologia, Mexico City.
- Hagsater, E., 1993b. New combinations in *Encyclia* and *Epidendrum*. *Orquidea* (Mex.) 13: 215-218.
- Rabinowitz, D., Cairns, S. & Dillon, T., 1986. Seven forms of rarity and their frequency in the flora of the British Isles. In Soule, E. (ed.), *Conservation biology: the science of scarcity and diversity* : 182-204. Sinauer, Sunderland, Massachusetts.
- Salazar, G. & Soto Arenas, M. A. 1994. Una revision del genero *Lepanthes* Sw. (Orchidaceae; Pleurothallidinae) en Mexico. Thesis. Facultad de Ciencias, Universidad Nacional Autonoma de Mexico, Mexico City.
- Soto Arenas, M. A., Salazar, G. A. & Hagsater, E. 1990. *Phragmipedium xerophyticum*, una nueva especie del sureste de Mexico. *Orquidea* (Mex.) 12: 1-10.
- Tremblay, R. & Ackerman, J.D. 1993. A new species of *Lepanthes* from Puerto Rico. *Brittonia* 45: 339-342.

Steengroeven

Hilde MORTIER
Leiepark 7, 9051 Sint-Denijs-Westrem

Beste Planten- en Natuurvrienden,

Op zaterdag 28 maart, één week na de start van een nieuwe lente, beginnen we onze uitstappen.

Bij deze eerste uitstap bezoeken we enkele steengroeven, waarbij we vooral pioniersvegetaties zullen te zien krijgen, stokpaardjes van John Rigaux, onze begeleider. Hij is mede-auteur van het boek "De ekologische siertuin" (uitgave VELT). Hij is een gerenommeerd kenner van de inheemse flora, en legt met deze inheemse planten ook "arbeidsarme" tuinen aan.

We zullen eerst in de omgeving van Doornik een steengroeve (van Doornikse ! kalksteen) in uitbating bezoeken. Na deze kennismaking volgt een vrij bezoek aan Doornik (12 - 13.30 u), waarbij een middagmaal naar keuze kan worden genomen.

Om 13.30 u vertrekken we in de richting van Bergen, waar we een oude, verlaten steengroeve met zure zandsteen bezoeken. Deze bevindt zich in de omgeving van Basècles en Belœil.

Belangrijk !

Deze uitstap gebeurt per bus.

Het aantal deelnemers is beperkt (maximum 30 personen), en de wandeling is ***niet eenvoudig*** : er zijn een aantal moeilijke afdalingen te verwachten. Van de deelnemers verwachten we ***een ernstige fysieke inspanning !***

Vertrek aan de ingang van de Plantentuin (hoek Ledeganckstraat en Emile Clauslaan) om 9 u.

Terugkeer voorzien omstreeks 19 u.

Inschrijving

Door betaling van 500 F op ons gewone rekeningnummer 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent.

We verwachten uw betaling ten laatste op vrijdag 13 maart.

De Thiérache en het brongebied van de Oise

HET ANDERE LANDSCHAP
Krijgslaan 281, S8, 9000 Gent

Op zaterdag 18 april richten we een excursie in naar de Franse Ardennen, meer bepaald de streek van de Thiérache en het brongebied van de Oise, onder de deskundige leiding van Prof. Marc Antrop, momenteel een van de stuwende krachten achter "Het Andere Landschap".

Deze uitstap brengt een synthetische kennismaking met het landschap in zijn natuurlijke en cultuurhistorische aspecten.

In dit geval betekent het concreet een aantal Vauban sites, de scheve toren van Solre, het bocage landschap, een lindeboom uit 1714, bijzondere kalksteenformaties, ...

We leren de historische ontwikkeling van een landschap begrijpen, vóór het zal verdwijnen of onherkenbaar wordt verminkt, zoals met vrijwel al onze oude cultuurlandschappen aan het gebeuren is.

De ploeg van "Het Andere Landschap" staat borg voor de hoge kwaliteit van de aangeboden informatie (een bundel met tekst en figuren, en mondelinge uitleg bij de aangeboden landschappen).

Praktisch :

Vertrek om 8 u aan de ingang van de Plantentuin.

Middagmaal ter plaatse, bij voorkeur met een zelf meegebrachte lunch.

Terugkeer voorzien omstreeks 20.30 u.

Inschrijving door betaling van 1200 F op ons rekeningnummer 001 - 1192154 - 03, van De Vrienden van de Plantentuin Gent.

Uw betaling moet ons hebben bereikt :

ten laatste op 25 maart.

Voor deze uitstap geldt een zeer strikte einddatum !!!

Lentebloei in het arboretum "Het Leen"

Jan DE LANGHE
Gulden Sporenstraat 118, 9900 Eeklo

Op initiatief van Erik Windey begon men in 1980 met de aanleg van het arboretum in het Provinciaal Domein "Het Leen" te Eeklo. De bedoeling was om een houtgewassencollectie aan te leggen, op een oppervlakte van c. 1,5 ha. De stapsgewijze uitbreiding van het arboretum tot 6 hectare, beplant met meer dan 3000 voornamelijk uitheemse en gecultiveerde plantensoorten, maken het tot een dendrologisch pareltje. Zowel het verzorgd geheel als de nauwgezette etikettering maken de verzameling boeiend en leerrijk. De wetenschappelijke ernst in harmonie met het esthetisch uitzicht zorgen ervoor dat zowel de leek als de dendroloog aan zijn/haar trekken komt. Achter de vormgeving en beplanting van het arboretum schuilt naast de doorzettingskracht van Erik Windey vooral ook het grote enthousiasme voor Ericaceae van dr. Antoon De Clerck uit Nevele.

Door de jaren heen kwam in samenspraak met de Belgische Dendrologische Vereniging de nadruk te liggen op *Magnolia*, Tulpenboom (*Liriodendron*), Amberboom (*Liquidambar*), Kopkornoeljes (*Cornus kousa*, *Cornus florida*), *Ginkgo biloba*, *Prunus incisa*, Slangeschors-esdoorns (*Acer* sectie *Macrantha*), zuilvormen en Ericaceae in het algemeen (zoals *Pieris*, *Erica carnea*, *Erica x darleyensis*, *Rhododendron yakushimanum* cultivars, enz.).

Praktisch : deze lentebloei-tocht is een avondwandeling !

Vertrek : zaterdag 9 mei, om 18.30 u, aan de hoofdingang van de Plantentuin, waar we ons verdelen over de auto's, of om 19 u aan de ingang van het Arboretum bij Het Leen, Eeklo.

De rondleiding zal ongeveer twee uur duren, zodat we omstreeks 21.30 u terug in Gent zijn.

Inschrijving (gratis!) is **verplicht**, omdat het aantal deelnemers strikt wordt beperkt tot 25.

Inschrijving bij Paul Goetghebeur (tel. 264 5055, fax 264 5334), of schriftelijk, met vermelding van uw telefoonnummer.

Ten laatste op 26 april!

Herkenrode, Winksele, en Kruidtuin

Deze uitstap (zondag 24 mei) brengt ons naar drie plaatsen in en om Leuven, waar we enkele ongewone plantencollecties zullen bezoeken.

Als eerste is er het domein ***Herkenrode*** te Wespelaar, momenteel beheerd door Philippe de Spoelberch, niet toevallig voorzitter van de Belgische Dendrologische Vereniging.

Dit domein omvat een landschappelijk park uit 1880, met een formele tuin aangelegd door landschapsarchitect Jacques Wirtz in 1979, en een bosgedeelte. Het romantisch park, de formele tuin, de kwekerij en de moestuin samen bedragen met het bos meer dan 10 ha. In het laatste gedeelte zijn rijke botanische collecties van bomen en struiken aanwezig, samen meer dan 5000 nummers. De klemtoon ligt op Rhododendron (1000 +), Acer (200 +), Magnolia (200 +), Cornus (50 +), Stewartia en Styrax, naast tal van andere merkwaardige of zeldzame soorten.

De lijst van planten, die alle voorzien zijn van een etiket, wordt halfjaarlijks herwerkt, en is ter plaatse beschikbaar. We worden begeleid door Herlinde De Jaeck, een gids met een jarenlange ervaring, die ons van diverse zijden warm is aanbevolen.

's Middags is er gelegenheid tot gebruiken van de meegebrachte lunch, of een eenvoudige maaltijd in een lokaal café.

Na de middag bezoeken we een tuin met een fraaie collectie vaste planten en rozen (wel wat vroeg voor maximale bloei) bij Mevr. Verhaeghe-Overbeke (***Winksele***), die ons persoonlijk zal rondleiden, gedurende een goed uur.

Tenslotte rijden we naar de "***Kruidtuin***", zoals de plantentuin bekend staat te Leuven. Deze tuin heeft recent ingrijpende wijzigingen ondergaan, met uitbreidingen richting rozen (ja !) en chinoiserieën. En als 't mooi weer mocht zijn, kunnen we misschien nog even verpozen op de bijzonder gezellige Oude Markt in het centrum van Leuven.

Vertrek : 8.30 u stipt aan de ingang van de Plantentuin.
Terugkeer in Gent is voorzien omstreeks 20 u.

Inschrijving door betaling van 1100 F op ons rekeningnummer 001 - 1192154 - 03, van De Vrienden van de Plantentuin Gent.
Uw betaling verwachten we ***ten laatste op 15 mei***.

In de naam van de roos ...

Zaterdag 13 juni wijden we een volledige dag aan 'onze' rozen. Onder de deskundige leiding van **Ingrid Verdegem** bezoeken we een rozenkwekerij en een privétuin. Op die manier maakt u kennis met :

- Ingrid Verdegem, die zich met de gekende ijver al jarenlang voor rozen interesseert,
- een ruim assortiment rozen en hoe ze gekweekt worden,
- Een boeiende tuin met sterke nadruk op 'natuurlijke' rozen.

Voormiddag

We verzamelen tegen 9 uur aan de ingang van de Plantentuin van waar we met eigen vervoer naar Wetteren rijden om er de **kwekerij Van Sante W. & T.** te bezoeken.

Rechtstreeks naar de kwekerij komen kan ook en dat tegen 9.30 uur.

Adres : Smetledestraat 52, Wetteren (tel. : 09-369 04 39).

We doorsnuisteren er de kijkcollectie (klimmers, oude rozen, enkele botanische soorten, Engelse rozen enz.) en de ruime containerverkoop. Een ideale gelegenheid om uw voorkeur aan te scherpen en aangepast advies in te winnen.

We vermoeden niet voor 13 uur 'van de kwekerij af' te zijn.

Namiddag

Nieuwe afspraak om 14.30 u. aan de hoofdingang van de Plantentuin. Wie in de voormiddag niet mee kon, kan nu aansluiten.

We bezoeken de **tuin van de familie Mogensen**, gelegen aan de Kortrijksesteenweg nr. 1136, net bij het verlaten van de spoorwegtunnel.

We krijgen er rondleiding door de bezielster van dit unieke domein, Ann Mogensen. Natuurlijk veel aandacht voor de rozen, maar zeker ook voor het beheer (bloeiende grasvelden, snoeivormen) en de beleving (geur, licht en kleur) van deze stek.

De volgende teksten komen uit het jaaroverzicht dat onder de vorm van een folder door de Plantentuin wordt verspreid, aangevuld met een recent uitgewerkte persbundel.

Hippeastrum - Amaryllis, natuurlijk & veredeld : 18-26 april 1998

Reeds vanaf de 16de eeuw worden *Hippeastrum* (*Amaryllis*) planten gegeerd omwille van hun bloemenpracht. Cultivars met grote bloemen, producten van jarenlange veredeling, zijn nu algemeen bekend. Het veredelingsproces staat echter niet stil. Ook vandaag nog worden vele nieuwe kruisingen gemaakt om het verkoopsgamma te kunnen uitbreiden.

Nieuwe bloemkleuren, bloemvormen, aangename geuren, langer bloeiende planten, ... worden allemaal werkelijkheid door het monnikenwerk van de veredelaars.

Op de tentoonstelling kunnen heel wat kruisingsproducten bewonderd worden. Aangezien de meeste van deze planten nog niet in de handel verkrijgbaar zijn, krijgt de bezoeker hier een echte première !

De tentoonstelling heeft echter nog veel meer in petto.

Aan de hand van overzichtelijke posters wordt uitgelegd hoe deze planten morfologisch gebouwd zijn, en in welke mate ze afwijken van andere planten. De levenscyclus van bolgewassen wordt uiteengezet.

De geïnteresseerde in de horticultuur zal ook hier zijn gading vinden met een bondige geschiedenis. Op het veredelingsproces wordt uitgebreid ingegaan, zo kan men een voorbeeld van een kruisingsresultaat bekijken. Een massa bloeiende planten zal te bewonderen zijn : niet alleen de in de handel verkrijgbare maar ook heel wat kruisingsresultaten uit het voorjaar van 1995.

De planten worden meestal in pot verkocht. Hoe men deze plant optimaal in bloei krijgt, er zo lang mogelijk van geniet, ze na de rustperiode terug in bloei krijgt en op nog andere kweekvragen krijgt men een antwoord. De meest voorkomende ziektes en aantastingen en hun behandelingen worden besproken.

De laatste jaren kent *Hippeastrum* (*Amaryllis*) tevens een opmars als snijbloem. Verschillende en verrassende boeketten en bloemstukken, gecreëerd door een enthousiaste bloemenbinder, worden tentoongesteld.

De tentoonstelling maakt verder ook duidelijk waarom er steeds gesproken wordt over *Hippeastrum* en/of *Amaryllis*.

Een tipje van de sluier : bijna iedereen kent deze planten onder de naam *Amaryllis*, maar ... eigenlijk is de wetenschappelijke naam *Hippeastrum* (hetzelfde probleem stelt zich bv. bij "de" *Geranium* die eigenlijk *Pelargonium* heet).

Hoe deze naamsverwarring is ontstaan en de vele problemen hieromtrent worden uitgelegd.

Dat het geslacht *Hippeastrum* behoort tot de Narcisfamilie (*Amaryllidaceae*) is waarschijnlijk weinig zeggend, maar door het tonen van de verwante plantengeslachten wordt deze familie duidelijker omschreven.

De cultivars zouden er niet zijn zonder de wilde soorten waarmee veredeld werd en wordt. Op de tentoonstelling kan men dus ook een aantal wilde soorten bewonderen.

Zowel de globale verspreiding als de ecologie van *Hippeastrum* worden met posters geïllustreerd. De variatie binnen een wilde populatie wordt getoond met een mooie fotoreeks. Tenslotte kan men van een kleine maar mooie diatentoonstelling '*Hippeastrum* in het wild' genieten.

Een uiteenzetting over het huidige en toekomstige wetenschappelijk onderzoek van *Hippeastrum* en andere geofyten binnen de Plantentuin van de Universiteit Gent sluit de tentoonstelling af.

Tijdens de tentoonstelling worden enkele *Hippeastrum*-cultivars te koop aangeboden, evenals enkele wilde soorten *Cyclamen* en *Tulipa*. Bovendien bloeit dan in de Plantentuin een gamma wilde tulpen die, d.m.v. voorintekening, in de herfst van 1998 verkocht zullen worden.

De tentoonstelling toont de *Hippeastrum*-plant dus in al haar facetten en is zeker een bezoekje waard!

Open : 10-17 u

Toegang : 100 F (reductie : 80 F)

Twijgen & knoppen in de Plantentuin : 18-26 april

Plantenschilderijen van Prof. Dr. Luc Daels.

Opening vrijdag 17 april om 17 u, met een gelegenheidslezing door Tine Ruyschaert.

Schelpen, zeegezichten en landschappen, met tussendoor een non-figuratieve periode op aluminiumplaten vormen de onderwerpen. Sedert twee jaar wordt Daels gefascineerd door de complexiteit van bloemen, grassen, takken en bladeren. De meeste aandacht gaat naar structuur, textuur en het koloriet : twee of drie kleuren worden in een groot aantal schakeringen gebruikt.

Open : 9-17 u, ingangsgebouw serrecomplex.

Toegang : gratis.

Foto's uit/in de Plantentuin : 1-10 mei

Studenten van de eerste en tweede kandidatuur Fotografie (een afdeling van de Hogeschool Gent) stellen hun werk tentoon op deze uitzonderlijk geschikte plaats van opname die de Plantentuin voor hen betekent.

Open : 9-17 u, ingangsgebouw serrecomplex.

Toegang : gratis.

Hang- en perkplanten : 15 juni - 30 september

De firma Raes, het graduaat Land- en Tuinbouw (ook een afdeling van de Hogeschool Gent), en onze Plantentuin bieden u een selectie van het assortiment zomerbloeiers en hangplanten. Speciale aandacht wordt dit jaar besteed aan hangplanten, hun containers en grondmengsels, o.a. met waterbesparende polymeren.

Open : 9-17 u

Toegang : gratis

Canarische eilanden : 18 juli - 2 augustus

Wie nog nooit naar de Canarische eilanden op vakantie is geweest, krijgt met deze tentoonstelling een voorproefje van hun speciale plantengroei. Op deze eilanden groeien een groot aantal plantensoorten die enkel daar te vinden zijn (endemen). Deze soorten zijn echter vaak in hun bestaan bedreigd, mede door het toerisme. Wij allen moeten proberen om deze soorten te beschermen.

Meer informatie volgt in het juninummer.

Open : 10-17 u.

Toegang : 100 F (reductie : 80 F).

Help de Plantentuin !

Tentoonstelling : helpende handen

De aanwezigheid van een aantal Vrienden vóór de opening (hulp bij het opzetten) en ná de opening (voor een discreet toezicht, hulp bij de kassa, etc.) wordt door het bestuur van de Plantentuin bijzonder op prijs gesteld.

Daarom, als u kan meehelpen, graag een telefoontje naar de H. K. Otten (09 - 264 5073).

Tentoonstelling : affiches

Voor de komende tentoonstellingen zijn een groot aantal affiches gedrukt. Met dit nummer is reeds eentje mee opgestuurd, maar onze leden kunnen de Plantentuin goed helpen door meerdere affiches hiet te komen ophalen, en te verspreiden bij burens, winkels, ontmoetingszalen, ...

Lentebeurt

Op zaterdag 4 april willen we onze leden andermaal oproepen voor een werkdag in de tuin.

Vorig jaar werd het een gróót (én bijzonder gezellig) succes met meer dan 30 paar helpende handen, en zo hopen we het ook voor 1998.

We starten om 9u met de actie, en na een middagpauze met *soep* en *koffie* "van het huis" hervatten we om 14u (gelieve zelf de rest van een lunch mee te brengen).

Er zijn uiteenlopende werkzaamheden voor alle leeftijden, voor fijne vingers, en voor brute kracht. Mogen we u vragen zo mogelijk uw eigen klein tuingerief mee te brengen (snoeischaar, schopjes, handrakel, ev. werkhandschoenen, ...). Bij een grote opkomst zitten we gauw door onze voorraad.

Afspraak dus voor een hopelijk zonnige dag (zoals we dat bijna elk jaar hebben gehad).

Plantenruildag

De lenteruildag 1998 hebben we gepland op zondag 5 april, met een gevarieerd aanbod aan tuinplanten, vleesetende planten, orchideeën, waterplanten (een weerspiegeling van de hier actieve verenigingen). Alle vrienden en sympatisanten nodigen we van harte uit op deze gratis ruilbeurs.

Omwille van een aantal problemen die zich tijdens de voorbije edities hebben gemanifesteerd, zijn ook dit jaar een aantal richtlijnen geformuleerd tijdens een bijeenkomst van de Directie van de Plantentuin met het bestuur van de bij deze activiteit betrokken verenigingen.

Het resultaat kan u lezen op een formulier dat in dit nummer is bijgevoegd, en dat u wordt verzocht om in te vullen en terug te bezorgen (voorzien van uw naam en adres) aan het Bestuur van de Plantentuin.

Rozen

Het volgende nummer wordt als een bijzonder thema-nummer van ons tijdschrift gepland, meer bepaald een nummer dat gewijd wordt aan een sierplant bij uitstek, de Roos.

Daarbij vragen we uw hulp. Leden die oude rozenrassen bezitten, worden vriendelijk gevraagd om aan de redacteur een lijstje te sturen met de namen van die rozen.

Ook aan onze auteurs wordt gevraagd om indien mogelijk rond dit thema een bijdrage te schrijven. Dit thema is wel breed te interpreteren, en daarbij denk ik aan mythologie, symboliek, moderne rozencultuur, de wereld van het parfum, enz.

Zaden als geschenk

Op het einde van vorig jaar hebben we op diverse wijzen zaden aangeboden aan de leden, als geschenk op de Algemene Vergadering, als presentje voor nieuwe leden, aan te vragen onder omslag, ...

Deze activiteit is bijzonder geapprecieerd door de leden (méér dan 120 aanvragen !), en dat willen we daarom behouden en verder uitbouwen.

U kan ons helpen bij het samenstellen van ons aanbod, door ons uw overschotjes van zaden te bezorgen, in de loop van de maand november. Denk even aan ons in de herfst !

Adres gewenst

Bij de verzending van het vorige nummer is een exemplaar teruggekeerd, met de vermelding "woont niet meer op het aangeduide adres".

Als iemand onder u het nieuwe adres kent van :

Mevr. D. Macors (was Avennedreef 54, Drongen),
kan u dat ons laten weten. Dank !

Keizer Karel

De stad Gent zal in het memorabele jaar 2000 de vijfhonderdste verjaardag van deze beroemde "Gentenaar" vieren.

Suggesties van onze leden die voor onze vereniging of voor onze Plantentuin een verband met Keizer Karel weten te leggen, zijn van harte welkom !

Inheemse planten

De Actiegroep Bourgoyen Ossemeersen organiseert op zondag 17 mei voor de vierde keer een beurs van inheemse planten.

Van 10-18 u worden doorlopend inheemse planten aangeboden, met de nodige informatie over standplaats en verzorging.

Vanaf 14 u (en later) starten een groot aantal rondleidingen, met ook een kindertocht.

Meer informatie op tel. 227 8083 of 227 2294.

Het Citadelpark

Van diverse leden krijgen we vragen om informatie over de (talrijke) boomsoorten in het Citadelpark.

Hierbij kan ik melden dat onze gids Gilberte Comhaire op zondag 19 april een CVN-**rondleiding** verzorgt in dit Citadelpark. Samenkomst om 10 u aan het standbeeld van Emile Claus.

Verder kan ik hier ook vermelden dat door de Plantsoenendienst van de stad Gent diverse brochures over dit park zijn uitgegeven, maar of die nog beschikbaar zijn daarvoor moet ik onze leden verwijzen naar de Plantsoenendienst zelf : 09 - 225 68 59.

Open tuinen in het Waasland

Een 11-tal tuinen zijn gedurende twee weekends gratis te bezichtigen, Pinksterzondag & - maandag 31 mei & 1 juni, en zaterdag & zondag 11 & 12 juli.

Een beschrijving van de tuinen met het adres wordt u toegestuurd als u een aan uzelf geadresseerde en voldoende gefrankeerde omslag in een andere omslag opstuurt naar :

Kaysershof, Voorthoek 57, 9190 Stekene.

Plantenbeurs in Hof ter Saksen (Beveren)

Op zondag 26 april van 10-18 u gaat een ruildag door in dit bekende domein.

De deelnemers krijgen gratis een overdekte standplaats met tafels. Het inrichten kan starten vanaf 8.30 u.

Een inschrijvingsformulier, met meer uitleg, kan u bekomen bij de Gemeente Beveren, Groendienst, Stationsstraat 2, 9120 Beveren (tel. 03 750 1511, fax 03 - 755 2623).

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

**driemaandelijks tijdschrift
zeventiende jaargang
nr. 1 maart 1998
ISSN 0777 - 8821**

Redactie :

Paul Goetghebeur, Ledeganckstraat 35, 9000 Gent
tel. : 09 - 264 5055 of 5056, fax : 09 - 264 5334
email : Paul.Goetghebeur@rug.ac.be

Aan de samenstelling van dit nummer hebben meegewerkt :
Konraed Camelbeke, Ferdinand Cobbaut, Els Cochuyt, Gilberte Comhaire-Neyt, Jan De Langhe, Hendrik De Rocker, Cyrilla Gillis, L. Havik, Henk Leyseele, Marc Libert, Hilde Mortier, Rik Neiryck, Karel Otten, Johan Rommelaere, Marc Van den Heede, Hendrika Van Nieuwenhove, Ingrid Verdegem, Prof. R. Viane.

Onze welgemeende dank gaat ook uit naar Cyrilla & Mathi Bensch-Gillis, Ferdinand Cobbaut, Gilberte Comhaire-Neyt, Johan Lambrecht, Henk Leyseele, André & Denise Wille-D'Haese voor de kopieer-, plooi-, kleef-, sorteer-, en transportactiviteiten, die het verschijnen van het vorige nummer mogelijk hebben gemaakt.

© De Vrienden van de Plantentuin Gent, 1998.

Overname van artikels is alleen mogelijk mits en ná schriftelijke toestemming van de redacteur.

Lidgeld 1998

U kan uw bijdrage overschrijven op rekening 001 - 1192154 - 03 van De Vrienden van de Plantentuin Gent, met de vermelding : lid 1998 **(en graag naam + adres van het lid !)**.

Gewoon lid : 300 BF
Beschermid : 500 BF
Steunlid : 1000 BF

De

VRIENDEN van de PLANTENTUIN

GENT

driemaandelijks tijdschrift
zeventiende jaargang
nr. 1 maart 1998
ISSN 0777 - 8821

verantwoordelijke uitgever :
Paul Goetghebeur
Plantentuin
Ledeganckstraat 35
9000 Gent
tel. 09 - 264 5055

afgiftekantoor
Ledeberg 1